

METODEBILAG TIL VIDENSTEMA #6: "KOMPETENCEUDVIKLING KAN GIVE FLERE OG MERE TILFREDSE FRIVILLIGE"

Dette bilag beskriver de statistiske tests, der er gennemført i forbindelse med udarbejdelsen af Figur 1: Sandsynlighed for at have flere frivillige end gennemsnittet ved tilbud om kompetenceudviklingsaktiviteter til frivillige i de sociale SMO'er. Undersøgelsens data er indsamlet via [CFSA's foreningsundersøgelse 2021](#), hvor den tilhørende metodebeskrivelse kan findes nederst i dette metodebilag.

Formålet med de statistiske tests er at undersøge sammenhængen mellem antallet af frivillige i de frivillige sociale organisationer og deres tilbud af kompetenceudviklingsaktiviteter (kurser, netværksaktiviteter og introduktionskurser). Her arbejder vi ud fra en hypotese om, at der er en positiv sammenhæng mellem, hvorvidt disse organisationer tilbyder kompetenceudviklingsaktiviteter og antallet af frivillige i organisationerne. Således forventer vi, at antallet af frivillige i organisationerne er højere end gennemsnittet, hvis organisationen tilbyder kompetenceudviklingsaktiviteter. Denne hypotese udspringer af vores praktiske erfaringer og fra forskningsprojektet [MATCH. Rekruttering og fastholdelse af frivillige i civilsamfundsorganisationer](#), hvor resultaterne viste, at tilbuddet om kompetenceudviklingsaktiviteter havde en positiv indflydelse på de frivilliges tilfredshed. Vi forventer således, at det derfor også påvirker antallet af frivillige.

Hvorfor ikke bare deskriptiv statistik?

Vi vælger at bruge en statistisk analysemetode, og ikke kun deskriptiv statistik, da vi gerne vil påvise, at vores primære uafhængige variable om kompetenceudviklingsaktiviteter (kurser, netværksaktiviteter og introkurser), påvirker vores afhængige variabel, antal frivillige, og at denne sammenhæng er statistisk signifikant. Ved udelukkende brug af deskriptiv statistik, kan man ikke påvise denne sammenhæng, og heller ikke påvise, at der er et systematisk mønster i undersøgelsens respondenteres besvarelser.

På grund af undersøgelsens design kan vi dog ikke med sikkerhed sige, at sammenhængen er således, at det er kompetenceudviklingsaktiviteterne, der påvirker antallet af frivillige i de sociale frivillige organisationer. Dermed kan sammenhængen potentielt også være omvendt således, at det er antallet af frivillige i de frivillige sociale organisationer, der påvirker tilbuddet af kompetenceudviklingsaktiviteter.

Tager vi vores kvalitative data med i betragtningen, peger dette dog på, at netop kompetenceudviklingsaktiviteter er med til at tiltrække nye frivillige. Derudover viser dataene fra forskningsprojektet *MATCH. Rekruttering og fastholdelse af frivillige i civilsamfundsorganisationer* også, at kompetenceudviklingsaktiviteter skaber tilfredshed blandt frivillige, hvilket indikerer og er med til at bekræfte vores forventninger om, at det er tilbuddet om kompetenceudviklingsaktiviteter, der påvirker antallet af frivillige i en frivillig social organisation.

Variabelbeskrivelse

Da vi i undersøgelsen vælger kun at inkludere små-og mellemstore organisationer (SMO'er) danner vi en variabel, der kun indeholder de små-og mellemstore organisationer, hvorpå vi betinger dataanalysen. Vi benytter os af tre kvantitative faktorer til at kategorisere organisationerne således, at en organisation indgår i kategorien af SMO'er, hvis én eller flere af de tre følgende faktorer gør sig gældende for organisationen (for yderligere forklaring, se metodebilaget bag Foreningsundersøgelsen nedenfor):

- 1) en årlig indkomst mellem 100.000-5.000.000 kroner
- 2) mellem 0 og op til 7 ansatte på ordinære vilkår
- 3) mellem 0 og op til 13 lokalafdelinger

Den afhængige variabel "antal frivillige" er binær og måler dels antallet af frivillige i de frivillige sociale organisationer og dels om dette antal er større eller lavere end gennemsnittet på 90. Variablen er derfor kodet således, at hvis antallet af frivillige i en frivillig social organisation er mellem 0-90 antager variabelen værdien 0, og hvis antallet af frivillige i en frivillig social organisation er over 90 antager variabelen værdien 1.

Den første uafhængige variabel "kurser" er også binær, og måler hvorvidt den frivillige social organisation tilbyder kurser som en kompetenceudviklingsaktivitet til de frivillige i organisationen. Variablen er derfor kodet således, at hvis den frivillige sociale organisation ikke tilbyder kurser som en kompetenceudviklingsaktivitet antager den værdien 0, og hvis den frivillige sociale organisation tilbyder kurser som kompetenceudviklingsaktivitet antager den værdien 1.

Den anden uafhængige variabel "netværksaktiviteter" er også binær, og måler hvorvidt den frivillige social organisation tilbyder netværksaktiviteter som en kompetenceudviklingsaktivitet til de frivillige i organisationen. Variablen er derfor kodet således, at hvis den frivillige sociale organisation ikke tilbyder netværksaktiviteter som en kompetenceudviklingsaktivitet antager den værdien 0, og hvis den frivillige sociale organisation tilbyder netværksaktiviteter som kompetenceudviklingsaktivitet antager den værdien 1.

Den tredje uafhængige variabel "introduktionskurser" er også binær, og måler hvorvidt den frivillige social organisation tilbyder introduktionskurser som en kompetenceudviklingsaktivitet til de frivillige i organisationen. Variablen er derfor kodet således, at hvis den frivillige sociale organisation ikke tilbyder introduktionskurser som en kompetenceudviklingsaktivitet antager den værdien 0, og hvis den frivillige sociale organisation tilbyder introduktionskurser som kompetenceudviklingsaktivitet antager den værdien 1.

Den fjerde og femte uafhængige variabel inddrager vi som kontrolvariabel. Disse måler henholdsvis den frivillige sociale organisations økonomi og antallet af ansatte i organisationen. Vi inddrager disse to variable, fordi de er proxyer for organisationernes størrelse. Således kunne man forvente, at organisationens størrelse påvirker antallet af frivillige, hvorfor vi finder det hensigtsmæssigt at kontrollere for det.

Analysemetode

Da vores afhængige variabel er binær, idet den måler, hvorvidt antallet af frivillige er over eller under gennemsnittet for antal frivillige i de frivillige sociale organisationer, har vi valgt at bruge den logistiske regressionsanalyse. Baggrunden for dette valg er, at den logistiske regressionsanalyse tager højde for, at der kun er to udfald på den afhængige variabel ved at modellere et ikke-lineært forhold mellem denne og de

uafhængige variable. Fortolkningen af resultaterne er derfor mere meningsgivende og intuitiv end ved brugen af den lineære regressionsanalyse. Havde vi i stedet for brugt den lineære regressionsanalysemetode til at modellere et lineært forhold mellem den afhængige og de uafhængige variable var dette blevet mindre virkelighedsnært, fordi der netop kun er to udfald (Sønderskov, 2014).

Dertil tilføjer vi postestimationskommandoen margins for at udtrykke effekten som den estimerede ændring i sandsynligheden for et positivt udfald på den afhængige variabel (flere frivillige i den frivillige sociale organisation end gennemsnittet), når den uafhængige variabel ændres med +1 (når den frivillige sociale organisation tilbyder kompetenceudviklingsaktiviteter). Resultaterne tolkes derfor som sandsynligheden for, at antallet af frivillige i de sociale frivillige organisationer ligger over gennemsnittet af frivillige, når organisationerne tilbyder kompetenceudviklingsaktiviteter (Sønderskov, 2014).

Derudover benytter vi os i analysen også af bootstrapping, som er en statistisk procedure, der resampler ét datasæt, ved at kreere flere simulerede stikprøver. Fordelen ved dette er, at man imødekommer udfordringer med indflydelsen af outliers for eksempel i form af ekstreme særtilfælde i organisationernes antal af frivillige eller forkert indtastede besvarelser. Dette medfører, at resultaterne er mere robuste, og styrker undersøgelsens eksterne-og interne validitet, da man i højere grad kan være sikker på, at resultaterne skyldes systematisk varians (Rochowicz, 2010).

Fremgangsmåde i STATA

De logistiske regressionsanalyser er således blevet udført i følgende rækkefølge: Først lavede vi tre logistiske regressionsanalyse med variablen, der måler om gennemsnittet af antal frivillige i de sociale frivillige organisationer er over eller under gennemsnittet, som den afhængige variabel og hver af de tre primære uafhængige variable, der måler om organisationen tilbyder henholdsvis kurser, netværksaktiviteter og introkurser. I disse tre første logistiske regressionsanalyserne medtog vi også kontrolvariablene, der måler den frivillige sociale organisations økonomi og antallet af ansatte i organisationen. Derudover brugte vi bootstrapping of tilføjede postestimationskommandoen margins efter hver regression, for at få de gennemsnitlige marginaleffekter.

Dernæst lavede vi de samme tre logistiske regressionsanalyser, men denne gang uden de to kontrolvariable, for at få de rene statistiske værdier.

FORENINGSUNDERSØGELSEN

Om undersøgelsens metode

Dataindsamlingen til Frivilligrapportens foreningsundersøgelse er gennemført af Center for Frivilligt Socialt Arbejde i maj og juni 2021.

Spørgeskema

Formålet med foreningsundersøgelsen er dels at give et indblik i udviklingen i foreningernes organisering og udvikling af frivilligt socialt arbejde over tid. Dels at give et her-og-nu-billede af engagement og prioritering

af frivilligheden i landets foreninger på velfærdsområdet. Herunder endvidere med den mulighed at afdække nye tendenser og trends gennem enkeltstående tematiske analyser.

Spørgsmålene i foreningsundersøgelsens spørgeskema er baseret på tidligere runder af Frivilligrapport (2010, 2012, 2014, 2018). Enkelte spørgsmål er blevet tilpasset for at sikre en tidssvarende ordlyd og svarkategorier. Der er ydermere tilføjet en række nye spørgsmål, som ikke tidligere har været anvendt.¹ Disse nye spørgsmål kan imidlertid ikke sammenlignes direkte med tidligere besvarelser. Derfor er denne sammenligning undladt, indtil der i fremtidige undersøgelser vil være datagrundlag til sammenligning af disse nye spørgsmål og formuleringer.

I de følgende afsnit redegøres for, hvordan undersøgelsen er designet og analyseudvalget blevet til.

Sampling og population

Undersøgelsens population er frivillige sociale organisationer i Danmark. Til denne kategori medregner vi foreninger, selvejende institutioner, fonde samt uformelle grupperinger, der arbejder med sociale, sundhedsmæssige, humanitære og almennyttige aktiviteter i Danmark.

Der findes ikke et register eller samlet oversigt over foreninger i Danmark. Det betyder, at en repræsentativ og kortlæggende undersøgelse af frivillige sociale foreninger er vanskelig at gennemføre.

Styrken ved foreningsundersøgelsens datagrundlag er, at det baserer sig på CFSA's Foreningsportal, hvor en faglig medarbejder validerer og visiterer foreninger til portalen, og systematisk følger og indhenter opdateret information og data om landsdækkende og regionale frivillige sociale foreninger.

Det er imidlertid langt sværere at indfange *lokale* frivillige sociale foreninger. Dette forsøger vi i denne foreningsundersøgelse at imødekomme ved at udvælge 10 kommuner på tværs af landet og systematisk screene kommunerne for lokale frivillige sociale foreninger som foreningsundersøgelsen efterfølgende er sendt ud til. Screeningen er foregået ved hjælp af Frivilligcentre og Selvhjælp Danmarks medlemslister eller kommunernes sociale vejvisere, hvor bl.a. foreninger, der modtager §18-midler optræder på. De 10 kommuner er udvalgt på baggrund af en række kriterier:

- To kommuner pr. region
- En kommune med frivilligcenter og en kommune uden frivilligcenter pr. region
- Én bykommune og én landkommune pr. region
- Så vidt muligt en variation i høj og lav befolkningstæthed

Følgende kommuner blev udvalgt: Aalborg, Vesthimmerland, Viborg, Norddjurs, Svendborg, Ringkøbing-Skjern, Maribo, Næstved, Herlev og Frederiksberg.

Dataindsamling, besvarelser og repræsentativitet

Foreningsundersøgelsen er gennemført som spørgeskemaundersøgelse ved hjælp af online surveyplatformen Enalyzer. Datagrundlaget er baseret på de ovennævnte lister med mailadresser fra foreninger og organisationer på det frivillige sociale område i Danmark.

Undersøgelsen er gennemført i perioden 28. maj 2021 til 26. juni 2021. Spørgeskemaet er sendt til ansatte og frivillige i foreningerne på baggrund af de oplyste kontaktemailadresser fra hhv. Foreningsportalen og rekvirerede kontaktoplysning på lokalforeninger.

Vi har eftersat data for outliers, dubletter, fejlindtastninger samt besvarelser, der efter dataindsamlingen viste sig at være uden for undersøgelsens population.

Spørgeskemaet er udsendt til 1.328 respondenter fordelt på:

- 625 landsdækkende og regionale sociale foreninger, oplyst gennem Foreningsportalen
- 703 lokale sociale foreninger identificeret gennem screening af 10 udvalgte kommuner.

I alt har 528 besvaret spørgeskemaet, hvoraf 240 delvist har besvaret spørgeskemaet.

794 har ikke svaret og 6 har ikke ønsket at deltage i undersøgelsen. Dette giver en samlet svarprocent på 39,7 pct.

I analysen er hver besvarelse betragtet som en observation, og hver besvarelse afspejler en forening.

Da vi ikke kender den fulde population af frivillige sociale foreninger og organisationer i Danmark er det vanskeligt at sikre et sample som er repræsentativt. Af samme grund er der relativt få undersøgelser af foreninger i Danmark, og endnu færre om frivillige *sociale* foreninger. Behovet for viden bliver ikke mindre af den grund. Derfor har Center for Frivilligt Socialt Arbejde, i regi af Frivilligrapporten, hver andet-tredje år siden 2010 gennemført en foreningsundersøgelse med udgangspunkt i den viden om frivillige sociale organisationer, som eksisterer. Samtidig har vi gennem alle årene stræbt mod repræsentativitet ved at tage udgangspunkt i Foreningsportalen, som er den største og bedst valideret database over landsdækkende frivillige sociale foreninger og organisationer i Danmark. I år har vi ligeledes stræbt mod repræsentativitet ved at gå mere systematisk til værks i udvælgelsen af lokale foreninger.

Kategorisering af Små og Mellemstore landsdækkende Organisationer (SMO'er)

En stor del af foreningsundersøgelsen omhandler de små og mellemstore landsdækkende og regionale frivillige sociale organisationer. I nedenstående redegøres for definitions kriterier og kategorisering af disse organisationer.

Ud fra en systematisk analyse af foreningsundersøgelsens data, har vi udvalgt tre kvantitative faktorer, der på forskellig vis er indikatorer på ressourcer og kapacitet i organisationerne.

1. Årlig indkomst: à Indikator for organisatorisk styrke og handlerum.
2. Antallet af ansatte på ordinære vilkår: à Indikator for menneskelige ressourcer og kapacitet til fx fundraising, interessevaretagelse, udvikling/støtte af frivillig og kerneopgave, (strategisk)ledelse.
3. Antallet af lokalafdelinger: à Indikator for geografisk udbredelse og størrelse.

Der er uden tvivl flere faktorer og andre måder at afgrænse og definere SMO'erne på. Vi kunne fx have brugt antal *årsværk* i stedet for antal ansatte, men idet datagrundlaget for antal ansatte var større, valgte vi denne variabel frem for antal årsværk. Vi kunne også have valgt en faktor med antal frivillige eller medlemmer, men disse er også fravalgt. Igen på grund af datagrundlaget, men også fordi antal frivillige ikke nødvendigvis er retvisende for en organisations størrelse og kapacitet. Det gælder fx selvejende institutioner, der kan have en høj årlig indkomst og mange ansatte, men samtidig få eller ingen frivillige tilknyttet. Det er vigtigt at fastslå, at ovenstående definition derfor ikke er definitiv.

En organisation indgår i kategorien af SMO'er, hvis én eller flere af de tre følgende faktorer gør sig gældende for organisationen:

1. en årlig indkomst mellem 100.000-5.000.000 kroner
2. mellem 0 og op til 7 ansatte på ordinære vilkår
3. mellem 0 og op til 13 lokalafdelinger.

De eksakte værdier for de tre faktorer (13 eller færre lokalafdelinger, 7 eller færre ansatte, under 5.000.000 kr. i indkomst) er fastsat ved hjælp af en eksplorativ tilgang til foreningsundersøgelsens data. Ved at betragte fordelingerne af ansatte, lokalafdelinger og indkomst blandt regionale og landsdækkende foreninger i en række frekvenstabeller, har det været muligt at sætte en skæringsgrænse og gruppere foreningerne.

I nedenstående tabel 1, 2 og 3 er data for de tre variable præsenteret i hver sin frekvenstabel. Som det var tilfældet med udvælgelsen af de tre faktorer, er skæringsgrænsen for, hvad der er en stor organisation eller SMO heller ikke definitiv. Vi har ligeledes anvendt en eksplorativ tilgang til at fastsætte denne. I første omgang forsøgte vi at skære ved 2. kvartil således, at de øvre 50 pct. blev kategoriseret som store organisationer, og de nedre 50 pct. som SMO'er. I anden omgang forsøgte vi med at skære data ved 90 pct. således de øvre 10 pct. blev kategoriseret som store, og de resterende 90 pct. som SMO'er.

Vi har imidlertid valgt at skære ved 3. kvartil (markeret med gul) således, at de øvre 25 pct. af organisationerne karakteriseres som store, og de nedre 75 pct. som SMO'er. Denne skæring vurderede vi havde den bedste repræsentation af organisationer, som vi vurderede som små eller mellemstore.

Der findes ikke nogen objektive kriterier, som kan fastsætte, hvorvidt en organisation er stor eller lille. Derfor har vi i analysen af de landsdækkende og regionale organisationer været nødt til at fastsætte egne kriterier som naturligvis kan diskuteres – samtidig er det også vanskeligt at forstille en universel grænse for hhv. en stor eller lille organisation. En sådan inddeling og forsimpning af organisationers virkelighed vil nok altid være til debat.

I sidste ende handler fordeling af stor og lille også om organisationernes egen opfattelse af deres størrelse. Vores ønske har været at sortere de større organisationer fra og derefter betragte de menneskelige og økonomiske ressourcer blandt de landsdækkende og regionale organisationer, der ikke befinder sig i "toppen" af frekvenstabellerne, og i den forstand scorer højt på årlig indkomst, antal ansatte og antal lokalafdelinger. Denne "top" er som beskrevet sat ved 3. kvartil, da vi her kan se markante forskelle i sammenligningen af organisationerne ud fra denne kategorisering, hvilket tyder på, at de øvre 25 pct af organisationer er med til at trække gennemsnittet op blandt resterende 75 pct. af organisationer, når vi betragter deres økonomi, kapacitet og menneskelige ressourcer samlet set.

Som en sidste ting er der også lavet en nedre grænse således, at organisationer uden ansatte og med årlige indkomster under 100.000 kr. sorteres fra SMO-kategorien. Dog skal begge kriterier være gældende samtidig. Foreninger med én enkelt ansat og indkomst under 100.000 kroner vil således stadig indgå i SMO-kategorien

Referencer

Rochowicz, John A. (2010). Bootstrapping Analysis, Inferential Statistics and EXCEL. Spreadsheets in Education 4 (3): 1-25

Sønderskov, Kim Mannemar (2014). Stata-en praktisk introduktion. Hans Reitzels Forlag